

Література

1. Платон. Собрание сочинений в 4 т. Т. 3 . Пер. с древнегреч.; Общ. ред. А. Ф. Лосева, В. Ф. Асмуса, А. А. Тахо-Годи; Авт. вступ. ст. и ст. в примеч. А. Ф. Лосев; Примеч. А. А. Тахо-Годи. Москва: Мысль, 1994. 654 с.
2. Polybius/ The histories. (Polybios 6,4,6; 6,4,10; 6,57,9). URL: http://penelope.uchicago.edu/Thayer/e/roman/texts/polybius/6*.html (дата звернення: 20.01.2019).
3. Талдикін О.В. Форма держави: еволюційний підхід, ретроспективний аналіз. *Науковий вісник дніпропетровського державного університету внутрішніх справ* . 2010. № 2. С. 52-60.
4. von George Jellinek. Die Lehre von den Staatenverbindungen URL: <https://fama2.us.es/fde/ocr/2006/lehreVonDenStaatenverbindungen.pdf> (дата звернення: 20.01.2019).
5. W. W. Rostow. Politics and the Stages of Growth. URL:<https://ru.scribd.com/document/96597160/W-W-Rostow-Politics-and-the-Stages-of-Growth-1971> (дата звернення: 20.01.2019).
6. Тойнбі, Арнольд. Дослідження історії. Том 1. Пер. з англ. В. Шовкуна. Київ, Основи, 1995. 614 с.
7. Тойнбі, Арнольд. Дослідження історії. Том 2. Пер. з англ. В. Митрофанова, П. Тарашука. Київ, Основи, 1995. 406 с.
8. Кашанина Т.В. Происхождение государства и права. URL: <https://profilib.net/chtenie/129669/tatyana-kashanina-proiskhozhdenie-gosudarstva-i-prava-11.php> (дата звернення: 20.01.2019).
9. Dahrendorf R .Soziale Klassen und Klassenkonflikt in des industriellen Gesellschaft. Stutt, 1957 URL: http://www.persee.fr/doc/rfsp_00352950_1960_num_10_1_392568_t1_0197_0000_002 (дата звернення: 19.03.2014).
10. Общая теория права и государства [Текст] : курс лекций / Г.В. Назаренко. URL: <http://lawlibrary.ru/izdanie11475.html> (дата звернення: 19.03.2014).
11. Вехорев Ю. А. Типология государств. Цивилизационные типы государств. *Вестник Нижегородского Университета*, 1999. № 4.
12. Гужва Е.Г., Лесная М.И., Кондратьев А.В., Егоров А.Н. Мировая экономика. СПб ГАСУ.- Санкт-Петербург, 2009. 116 с.
13. Муренко Е.Л. Сущность типологии государства. *Вісник НТУ «ХПИ»*. 2014. № 63 (1105) С.66-72.
14. Лазарев В. В. Теория государства и права. Москва, Юристъ, 2011. 302 с.

Тищенко Ірина Олександрівна

доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

**АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ
НАДАННЯ Е-ПОСЛУГ В УКРАЇНІ**

Адміністративні процедури надання електронних послуг мають на меті покращити якість діяльності публічної адміністрації із забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

З метою підвищення якості та зручності надання адміністративних послуг публічна адміністрація України запровадила можливість отримання ряду послуг у електронному вигляді. Нині, завдяки науковим працям: В.Б. Авер'янова, К.К. Афанасьєва Ю.П. Битяка, І.В. Дроздова, В.М. Гаращука, І.П. Голосніченка, С.В. Ківалов, І.Б. Коліушка, А.Т. Комзюка, О.В. Кузьменко, О.О. Сосновики, Г.М. Писаренко, В.П. Тимошука та інших науковців, досліджено ряд особливостей діяльності органів публічної влади з надання адміністративних (управлінських) послуг населенню. Але у наукових дослідженнях питання надання електронних послуг майже не вивчалися.

Адміністративну процедуру з надання електронної послуги можна визначити як сукупність встановлених законодавством послідовно здійснюваних, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, дій відповідного органу публічної адміністрації (посадової особи), пов'язаних з виконанням покладених завдань та реалізації повноважень з надання електронних послуг.

Адміністративні процедури надання електронних послуг передбачають реалізацію послідовно здійснюваних дій, тобто стадійність. Тобто будь-яка адміністративна процедура має свою внутрішню структуру, яку становить певна сукупність окремих елементів. Основними складовими адміністративних процедур є стадії, етапи й окремі дії, здійснення яких визначається логікою адміністративно-процедурної діяльності. Саме ці елементи й визначають структуру та послідовність учинення дій при

розгляді й вирішенні конкретних адміністративних справ. Викладене вище стосується й адміністративних процедур надання електронних послуг [1, с. 28].

Отже, кожна адміністративна процедура, незалежно від її конкретного різновиду, має низку відповідних стадій. Стадії відрізняються одна від одної за своїми цілями, завданнями, колом учасників, спектром процесуальних дій, правовими наслідками проходження стадії тощо.

Аналіз характерних особливостей адміністративних процедур надає змогу визначати в їх структурі кілька основних стадій. Так, на думку Д.М. Бахраха, доцільне й законне використання владних повноважень передбачає таку схему їх реалізації, за якою загальними для будь-якої адміністративної процедури є стадії вивчення та аналізу фактичної ситуації, прийняття обґрунтованого акта й виконання рішення [2, с. 610]. Перша стадія – це стадія збирання необхідної інформації, її фіксування та аналізу. Саме в межах цієї стадії з'ясовується фактичний стан справ, виявляються проблеми й обираються можливі шляхи їх вирішення. Друга стадія – прийняття обґрунтованого акта – закінчується оформленням рішення, що передбачає його остаточне редагування, підписання, присвоєння акта порядкового номера та ін. Доведення рішення до відома виконавців, заінтересованих осіб є початком його виконання, що становить зміст третьої стадії адміністративної процедури [2, с. 608-609].

Виходячи з того, що кількість стадій адміністративної процедури безпосередньо залежить від конкретних обставин, вважаємо за доцільне ділити всі стадії адміністративної процедури на обов'язкові й необов'язкові (факультативні) [1, с. 29].

Отже, основними складовими адміністративних процедур є їхні стадії – самостійні частини адміністративно-процедурної діяльності, що визначають структуру та відбивають послідовність учинення дій при вирішенні конкретних адміністративних справ. Наявні підходи до класифікації стадій адміністративних процедур надають змогу визначити загальні стадії, які властиві всім адміністративним процедурам. До цих стадій слід віднести такі: стадію відкриття адміністративної справи; стадію розгляду адміністративної справи; стадію перегляду адміністративної справи; стадію виконання рішення у справі [1, с. 31].

Зазначене стосовно стадійності стосується й адміністративних процедур надання електронних послуг. Отже, стадії адміністративних процедур надання електронних послуг є самостійними частинами адміністративно-процедурної діяльності, які визначають послідовність вчинення дій при вирішенні конкретних адміністративних справ або здійсненні соціального обслуговування.

Особливістю адміністративних процедур надання електронних послуг є те, що звернення особи з заявою до відповідного органу публічної адміністрації відбувається через мережу Інтернет, а результат розгляду заяви особи оформлюється або в електронному, або паперовому вигляді.

В загальному вигляді більшість адміністративних процедур надання електронних послуг мають такі стадії: початок процедури надання електронної послуги; безпосереднє надання електронної послуги; стадію оскарження рішення та/або дій (бездіяльності) посадової особи, який надав електронну послугу; стадію завершення надання електронної послуги.

Початок процедури надання електронної послуги характеризується тим, що інформація про послугу розміщується на офіційному веб-сайті органу публічної адміністрації [3; 4;] або на Єдиному державному порталі адміністративних послуг [5]. зміст інформації про послугу, як правило, включає загальні відомості, яким чином отримати ту чи іншу послугу (порядок отримання), яким правовим актом вона регулюється, які документи необхідно надати для отримання послуги.

Також, на офіційних сайтах відповідного органу публічної адміністрації розміщуються [4] або можуть розміщуватися [3] в електронному вигляді форми заяв та інших документів, які необхідні для отримання послуги, інформаційні та технологічні картки. Але саме наданням такої інформації й обмежується надання електронних послуг в Україні.

Однак не можна не звернути увагу на особливості адміністративної процедури отримання електронної послуги, пов'язаної, наприклад, з реєстрацією в черзі у дошкільний навчальний заклад дитини. Переважно сьогодні це є майже не єдина електронна послуга від органів місцевого самоврядування, яка повністю надається в електронному вигляді. Адміністративна процедура надання цієї послуги складається з таких складових: звернення на офіційний сайт; отримання загальної інформації про послугу в електронному вигляді; заповнення електронної заяви про зарахування до черги у відповідний навчальний заклад; реєстрація заяви з використанням системи Інтернет; отримання інформації про зарахування до черги; підтвердження заявки про зарахування.

Аналіз переважної більшості веб-порталів органів публічної адміністрації (офіційних сайтів міністерств, служб та агентств; офіційних сайтів Центрів надання адміністративних послуг міст Києва, Дніпро, Одеси, Кіровограда, Чернігова, Херсона, Вінниці, Єдиного державного порталу адміністративних послуг) свідчить про те, що надання електронних послуг саме й обмежується лише розмі-

щенням інформації про послугу, а також електронними формами заяв та інших документів, які необхідні для отримання послуги, інформаційні та технологічні картки.

Однак не можна не звернути увагу на те, що адміністративні процедури надання електронних послуг в Україні в діяльності публічної адміністрації обмежуються тільки початковими стадіями. Сьогодні відсутні можливості заявнику надавати в електронному вигляді документи для отримання послуги, відсутні можливості заявнику здійснювати моніторинг процесу отримання послуги та отримувати результати послуги в електронному вигляді.

Крім того, процес надання електронних послуг має включати й стадію оскарження дій чи бездіяльності органу публічної адміністрації під час реалізації адміністративної процедури надання послуги. Реалізація оскарження особою дій або бездіяльності органу публічної адміністрації, наприклад в адміністративному порядку, також має відбуватися в електронному вигляді з можливістю звернення з електронною скаргою та моніторингом результатів розгляду такої скарги.

Аналіз вищенаведеного дозволяє зробити такі висновки. По-перше, виділити такі процесуальні елементи адміністративних процедур надання електронних послуг як стадії, етапи та процесуальні дії. Стадії адміністративних процедур надання електронних послуг є самостійними частинами адміністративно-процедурної діяльності, які визначають послідовність вчинення дій при вирішенні конкретних електронних звернень. По-друге, адміністративні процедури надання електронних послуг включають в себе такі стадії: початок процедури надання електронної послуги; розгляд заяви про надання електронної послуги; стадію завершення надання електронної послуги і факультативну стадію поза-судового оскарження надання електронної послуги.

Таким чином, в цілому можна стверджувати, що загальні передумови нормативно-правового регулювання надання електронних послуг створені, але для повноцінного впровадження електронних послуг відсутні технічні стандарти, що визначають та регулюють адміністративні процедури їх надання.

Література

1. Губерська Н.Л. Стадії адміністративних процедур: поняття й види // [Губерська Н.Л.]; // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. - 2015. - Вип. 30. Т. 2. - с. 28-32.
2. Бахрах Д.Н. Административное право: учеб. [для вузов]; / Д.Н. Бахрах, Б.В. Россинский, Ю.Н. Стариков. - 3 изд., пересмотр. и доп. - М.: Норма, 2007. - 816 с.
3. Державна міграційна служба України. Адміністративні послуги. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dmsu.gov.ua/posluhy/>
4. Державна фіскальна служба. Електронні форми документів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/eletronni-formi-dokumentiv/>
5. Єдиний державний портал адміністративних послуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poslугy.gov.ua/Departament/List?id=e9018d9c-707e440b-a06b-c0d3f6d5af6c>.

Філяніна Людмила Анатоліївна

доцент кафедри теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ІНТЕГРАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ У ПРОТИДІЇ МІЖНАРОДНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Досвід інтеграційного розвитку держав-учасниць міжнародних організацій в сфері боротьби зі злочинністю (Інтерпол, Європол та інші) свідчить про те, що тема співпраці в сфері правоохоронної діяльності є однією з найбільш затребуваних. Будь-яка міжнародна співпраця базується на основоположних принципах міжнародного права визначених в Статуті ООН та інших міжнародно-правових актах. Так, одним із таких принципів є принцип співробітництва держав, що зобов'язує до спільних дій між державами незалежно від їх політичних, економічних і соціальних систем для успішного вирішення будь-якої проблеми в тому числі й подолання проявів міжнародної злочинності. Міжнародне співробітництво в сфері правоохоронної діяльності – це специфічна діяльність держав та інших учасників міжнародних відносин в галузі запобігання злочинності, боротьби з нею та поведження з правопорушниками. Основні напрямки, зміст і форми такого співробітництва визначаються тими чи іншими особливостями прояву злочинності в конкретному суспільстві та в значній мірі обумовлені на-